

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm LVI. Massana.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

Massana.

PARAPHRASIS.

Prohibet Gregor. IX. Pontifex, ne laici vn̄ cum Canonicis Episcopum eligere præsumant, Sin id factum fuerit, electionem irritam esse decernit; non obstante contraria consuetudine, quæ dici debet potius corruptela.

SUMMARIUM.

1. Non valet electio Prælati ecclesiasticæ facta per laicos & Canonicos.
2. Per laicos intelliguntur seculares, non laici religiosi, seu Conuersi, qui per consuetudinem immemorialis temporis facultatem eligendi acquirere possunt.
3. Nulla vn̄quam consuetudine ius eligendi ecclesiasticum Prælatum acquirere possunt persona laicæ, & seculares.

NOTANDVM I. Irrita est electio, si laici vn̄ cum clericis ad Prælati ecclesiastici electionem concurrant. Ita hic, & communiter c. quisquis 43. hoc tit. Pro declaratione quædam animaduertenda: Primum. Materiam huius prohibitionis, ac pœnalis constitutionis esse, ne laici vn̄ cum clericis concurrant ad eligendum; secus, si inter sint electioni, ob aliquam vtilitatem, v. g. vturbationes impediuntur, prout ex Composit. hic Abb. n. 13. Abb. antiquus, Baldus, Anton. & alij annotarunt. Ordinariè tamen non est permittendum laicis, vt electioni ecclesiasticæ intersint, prout docui in c. sacrosancta § 1. hoc tit. Imò si se ita immisceant, vsurpata aliqua auctoritate, vt clericorum libertatem aliquo modo impediunt, irrita erit electio, non ex vi huius can. sed c. quisquis 43. hoc tit. Alterum. Constitutio ista non est ex natura rei, sed in pœnam introducta. Nam alioquin, spectatâ naturâ ecclesiasticæ electionis, reiectis laicorum, tanquam incapacium, suffragijs, vim obtinerent suffragia clericorum, iuxta

& ius Capitulare sibi deberi; in hoc casu, si de possessione illius non dubitetur, admitteendus is est ad electionem, aliosque capitulares actus, & alteri præferendus, secundum doctrinam Innoc. in cit. c. Cumana n. 4. Abb. ibid. n. 11. Quia, vt paulò antè dixi, potestas eligendi sequitur possessionem bonæ fidei, Idemque pari ratione dicendum de iure præsentandi, c. consultationibus 25. de iure patr. Etenim si ex cluso eo, qui in possessione est, alter, qui ius & titulum allegat, admittitur, tum possessor, absque publica Iudicis auctoritate, è possessione sua pelleretur; quod ne dum quidem concessum est, si appareat malæ fidei possessorem esse, c. ex literis 25. de restit. spoliatorum. Cæterum, si dubium sit, num ille sit in possessione, aut quasi possessione, quam ait se habere, tunc in casu isto vterque admitti possit, cum protestatione, vt eius suffragium valeat, qui interesse, & suffragium dare poterat ac debebat.

NOTANDVM II. Ad electionem canonicam Prælati non sufficiunt consensus singulares, seu singulorum Capitularium; sed subsequi debet communis electio modo collectiuo enunciata; *Ego nomine meo, & omnium consensu eligo, &c.* Ita hic, & in c. quia propter 42. hoc tit. in c. sicut 21. eod. in 6. Ratio est: Quia ita visum fuit sacrorum canonum conditoribus, vt Prælati electio sicuti non fit à personis particularibus, sed à congregatione siue collegio, ita etiam verbis explicaretur. Verùm id duntaxat locum habet in ecclesiasticis electionibus Prælatorum, in quibus necessariò obseruari debet forma præscripta in cit. c. quia propter; non autem in Capitularibus electionibus ad alios personatus, vel beneficia, in quibus sufficit, si consensus à singulis secundum maiorem præsentis Capituli partem explicentur, cum neque naturali iure, aut consideratâ naturâ electionis secundum se, plus requiratur. Et hæc est doctrina Gl. à pluribus recepta in cit. c. sicut, ver. formam.

Cætera, quæ in hoc c. continentur, alibi, allegato hoc ipso c. declarauim, præsertim in cit. c. quia propter, & cit. c. Cumana.

iuxta iuris reg. 37. in 6. *Vtile non debet per inutile vitari.* Quod verum est, si Clerici non consentiant in laicorum suffragia; quia prohibere eos non possunt: secus, si expresse, aut tacite consentiant; adeoque voluntarie laicos admittant. Hoc in casu electio, etiam secundum naturam rei, non est valitura, iuxta ea quæ dicuntur in c. vlt. de Procurat. Nam, vt Baldus, Anton. & alij hic annotarunt, vitale per inutile vitatur in indiuiduis, seu inseparabilibus; cuiusmodi etiam est decretum electionis, si à pluribus, tanquam vno Corpore, quorum vnus, aut aliqui incapaces sint. Videri potest Suar. tō. de Relig. lib. 2. de Religiosis, quatenus Prælati sunt, c. 4. in fine.

QVÆSTIO autem, Num hæc constitutio principaliter edita sit in odium laicorum, se electioni immiscentium; an verò in odiū clericorum illos admittentium; adeoque; si ponamus clericos extra culpam esse, quia per grauem metum coacti sunt laicos secum ad electionem admittere; maximè si etiam contra protestantur, num electio valeat ex solis clericorum suffragijs, iuxta cit. reg. 37. in 6. Validam esse affirmat hic Abb. n. 5. Henric. Boich. n. 5. existimantes fuisse sententiam Innoc. in c. Cumana in princ. hoc tit. Quare hæc sententia probabilis est; Sed arbitrator contrariam iuribus conformem esse. Probatur I. Quia ex verbis c. colligitur, aliquid supra id, quod ex natura rei est, in pœnam præsumptionis decerni. II. Quia ex eiusdem c. verbis apparet, præsumptionem laicorum hic principaliter argui; *Ne per laicos cum Canonicis Pontificis electio præsumatur.* III. Quia canon iste indistinctè loquitur, electionem ita præsumptam (vid. per laicos) nullam firmitatem obtinere: Ergo ad nos non pertinet eum restringere; præsertim cum materia eius principaliter fauorabilis sit, videl. ad immunitatis ecclesiasticæ conseruationem pertinens. IV. Sumitur argumentum ex c. quisquis 43. hoc tit. vbi, si textus diligenter expendatur, apparebit, quod Innoc. III. in Concilio Lateran. tanquam principiu supponat, Electionem per secularis potestatis abusum factam ipso iure

irritam esse: Et exinde duo infert; primò, quòd qui tali electioni de se factæ consenserit, electionis commodo careat: Cur autem consentire aliquis non posset, si electio in hoc casu valida esset. Secundò, quòd Capitulares malè agant, & ideo meritò puniendi sint, si electionem huiusmodi, quæ ipso iure irrita est, præsumpserint celebrare. Itaque pars ista quæst. negatiuè ex eo c. clarè colligi videtur; nisi quis negare absque probabilitate velit, quòd electio facta per laicos, vnà cum clericis, per vim iniustam & grauem, se ingerentes, non censeatur facta per abusum secularis potestatis.

Tertium. Non videtur Gregor. IX. aliquid hic de nouo decernere voluisse, sed quod iam antè in ecclesia vsitatum, & in supra dicto Concilio generali definitum erat, ad casum, de quo interrogatus fuerat, accommodare voluisse. Quam obrem licet solum hic mentio fiat de Episcopi electione, tamen idem obtinere debet in alijs ecclesiasticis electionibus, quibus electo ius aliquod spirituale confertur. Idque propter identitatem rationis: notumque est, si quid in certa causa à Principe responsum sit, ex identitate rationis, ad similia trahi debere, iuxta l. non possunt 11. & seq. ff. de legibus. Et ita Imola, alijque DD. c. huius prohibitionem generatim accipiunt, rationem assignantes; quia ius eligendi non cadit in laicum: Licet Baldus hic n. 5. contendat, de Episcopi tantum electione esse accipiendum.

Quartum. Laicorum nomine hoc in loco 2. seculares intelligi debent, vti apertè colligitur ex supra cit. c. quisquis, cuius quædam confirmatio censi debet hæc Constitutio, sicuti indicat Innoc. super hoc c. At verò Laici Religiosi, seu Conuersi, licet electioni Prælati interesse, siue coeligere non debeant, c. ex eo 32. §. In ecclesijs, hoc tit. in 6. tamen quæ hic decernuntur, in hoc casu locum non habent, vti præter alios annotauit Boich. hic n. 3. Idque vel ex eo colligitur, quia eiusmodi Conuersos per consuetudinem temporis immemorialis facultatem eligendi acquirere nihil obstat. Quæ est doctrina Innoc. in c. 2. n. 2. de Institut.

3 NOTANDVM II. Nulla vnquam consuetudine obtineri potest, vt personæ laicæ & seculares ecclesiasticum Prælatum eligant. Consentit c. sacrosancta 51. hoc tit. Ratio duplex afferri potest; Prima, quia talis consuetudo ecclesiasticæ libertati aduersatur, & ideo, iure canonico ei resistente, præualere nunquam potest, c. 1. & vlt. de consuetud. Secundò, quia ius eligendi, cum spirituale sit, non eadit in laicum: quare cum illud laicus absque Sedis Apostolicæ concessione possidere non possit, ideo nec longo vsu aut consuetudine quacunque præscribere potest, argum. c. causam quæ 7. de præscript.

CAPITVLVM LVII.

PARAPHRASIS.

Cùm ecclesia Cathalanensis vacaret, conuenerunt Canonici, atque diem electionis faciendæ statuerunt, absente G. qui ei conuentui interesse noluit. Postea adueniente die præstituto, & dicto G. cum adhuc absens esset, non vocato, electionis scrutinium factum & publicatum fuit, atque repertum, quòd quatuordecim N. presbyterum Cardinalem, septemdecim verò R. canonicum Remensem elegerunt, cui electioni postea adueniens dictus G. consensum suum addidit. In hac discordia ex vtraque parte missi sunt Procuratores ad Sedem Apostolicam. Et verò pro electione R. allegabatur, quòd quatuor suffragijs alterâ electione superans maiorem Capituli partem (annumerato etiam suffragio dicti G.) habebat; quæ proinde etiâ sanior reputari debeat; cum vbi maior numerus est, maior etiam zelus præsumatur. Ex parte aduersa oppugnabatur electio R. quòd is in ætate defectum pateretur; nec scientiam sufficientem ad Cathalanensem ecclesiam regendam haberet: Deinde apparere, cum ij, qui Cardinalem elegerunt, meritis & auctoritate alios superarent, meliorem eos zelum habuisse, præsertim habito respectu ad electum, quippe qui maturæ

ætatis, & eminentis scientiæ sit. Addebatur ex parte hac, quòd consensus dicti G. (quem pars fauens ipsi R. contemptum asserbat, quamuis pars altera diceret, quòd potius ipse Capitulum non adueniendo contempserit) eum non in scrutinio præstitus fuerit, sed postea accesserit, suffragiorum numerum augere non potuit. Denique verò perpendendum, quòd Concilium generale sub Innoc. III. Papa, quando decernit, electionem invalidam esse, si contra formam in eo præscriptam peccatur, non debet ad contemptum & alia, quæ ad formam spectant, extendi; quale est illud, quod ibidem dicitur, vt omnibus præsentibus, qui debent, volunt, & possunt commodè interesse, electionis processus instituantur: ne alioquin nimia iurium antiquorum immutatio introducatur; cum credendum non sit, Rom. Pontificem, cuius est iura tueri, quod aliàs multis vigilijs excogitatum & inuentum est, quasi vno verbo euertere voluisse. Itaque his, quæ hinc inde proposita sunt, plenius intellectis, electione dicti R. quòd in eum maior & sanior pars non consenserit (prout in Concilio supra dicto generali exigitur) Põtifex ex Fratrum suorum consilio sententialiter irritandam esse duxit.

SYMMARIYM.

1. Ecclesia Rom. Cardinalis, si Episcopus non sit, potest esse Cathedralis ecclesie canonicus.
2. Si quispiam ius eligendi habens, ab ecclesia absens citatus sit ad tractandum de die electionis instituenda, isq; tractatui interesse noluerit, debet postea iterum citari ad diem electionis faciendam, si eum ignoret.
3. Si Capitularis absens nunquam citatus aliàs scis præfixum terminum electionis faciendæ, non potest agere de contemptu.
4. Ad electionem requiritur copulatum, vt maior & sanior pars Capituli in eadem consenserit.

Non